

Talousarvion ja -suunnitelman laadintaohje vuosille 2023–2026

jakelu: palvelualueet ja tytäryhtiöt

Kunnanhallituksen alustava talousarvio-suunnitelma

- Toimintakatteen arvioidaan paranevan talousarviokehityksessä 2023 72,9 miljoonaa euroa, muutettuun talousarvioon 2022 verrattuna, ollen 2023 -51,4 miljoonaa euroa.
- Verotulojen ennakoitaan heikkenevän -46,6 %, -45,3 milj. euroa tilinpäätösennusteeseen 2022 verrattuna, ollen yhteensä 51,9 milj. euroa.
- Valtionosuuksien ennakoitaan vähenevän -63,0 % -22,1 milj. euroa tilinpäätösennusteeseen 2022 verrattuna, ollen yhteensä 12,7 miljoonaa euroa.
- Vuosikate on 14,7 milj. euroa, 696 € / asukas.
- Suunnitelmapoistojen määrä 9,1 miljoonaa euroa.
- Tilikauden tulos on arviolta 5,6 milj. €.
- Bruttoinvestointien määrä 2023 9,9 miljoonaa euroa.
- Kunnan lainakanta on 2023 vuoden lopussa 97,8 milj. euroa, ollen asukasta kohden 4 626 euroa.
- Palvelualueet laativat talousarvioesityksensä 2023 talousarvion palvelualuekohtaisen raamin mukaisesti.

Ulkoisen kehys

Hallinto:

Toimintatuotot 12 145 350 euroa

Toimintamenot -9 013 552 euroa

Toimintakate -6 868 172 euroa

Sivistys- ja hyvinvointipalvelut:

Toimintatuotot 4 539 253 euroa

Toimintamenot -36 663 289 euroa

Toimintakate -32 124 036 euroa

Tekninen ja elinvoimapalvelut:

Toimintatuotot 4 742 115 euroa

Toimintamenot -18 085 210 euroa

Toimintakate -13 343 094 euroa

Kunta yhteensä:

Toimintatuotot 11 426 718 euroa

Toimintamenot -62 874 209 euroa

Toimintakate -51 447 490 euroa

Aikataulut

Lautakuntien talousarvioehdotukset tulee toimittaa kunnanhallitukselle viimeistään 30.9.2022 mennessä.

Tytäryhtiöiden materiaali palautetaan 30.9.2022 mennessä kunnanhallitukselle.

Kunnanjohtajan ehdotus talousarvioksi julkaitaan arviolta 31.10.2022.

Kunnanhallitus käsittelee talousarviota 31.10.2022 ja 7.11.2022.

Kunnanvaltuusto päättää kiinteistöveroprojekteista sekä lopullisesta talousarviosta vuodelle 2023 14.11.2022.

Käyttösuunnitelmat ovat valmiina 31.12.2022 mennessä.

Taloussuunnittelun tehtävät ja periaatteet

Talousarvion laadintaperusteena on valtuuston hyväksymä kuntastrategia. Kuntastrategiasta johdetaan talousarvion eri tulosalueille toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet.

Sitovat tavoitteet kuntastrategian toteuttamiseksi suunnitelmakaudella 2023–2026

Asetettujen tavoitteiden tulee keskeisesti tukea ja edesauttaa kunnan strategisten tavoitteiden saavuttamista ja huomioida riskienhallintaan liittyvät näkökohdat ja kysymykset.

Tavoitteita voidaan asettaa seuraavista näkökulmista:

- vastaavat kuntalaisten ja asiakkaiden tarpeisiin
- kehittävät palvelujen saatavuutta ja vaikuttavuutta
- kehittävät kunnan palveluja ja toimintaprosesseja

- ovat realistisia suhteessa kunnan voimavaroihin ja ovat kunnan omin toimenpitein saavutettavissa
- edistävät kunnan menestymistä tehtävissään
- huomioivat ja parantavat riskienhallintaa
- ovat mitattavissa

Talousarvion laskentaperusteet

Talousarvio 2023 ja taloussuunnitelma vuosille 2024–2026

Palvelualueet laativat talousarvion 2023 vuodelle ja taloussuunnitelman vuosille 2024–2026.

Taloussuunnitelmassa tulee huomioida toiminnan muutokset ja investointien käyttötalousvaikutukset.

Talousarviossa 2023, sekä –suunnitelmissa 2024–2026 tulee huomioida talousohjelman palvelualueita koskevat säästötoimenpiteet. Talousohjelman toimenpiteiden ja eurojen suunnittelussa tulee huomioida palvelualueita koskeva toimenpide-ohjelman kokonaistavoite, aiemmat kertyneet toimenpide-eurot, sekä kuluun vuoden tilanne talousohjelman toteutumisen osalta.

Kunta-alan yleinen virka- ja työehtosopimus 2022-2025 astui voimaan 1.3.2022. Talousarvion valmistelua varten tulevan sopimuskauden palkkatarkoituksen vaikutus vuoden 2023 palkkoihin on arvioitu olevan noin 2,5 % vuonna 2023 verrattuna talousarvioon 2022.

Henkilöstömenojen kasvua suunnitelmavuosille 2024–2025 on budjetoitu 3 % kuntatyönantajien antaman arvion mukaisesti.

Sivukulujen maksuprosentit vahvistetaan lopullisesti loppuvuonna 2022.

Budjetin laadinnassa käytetään aluksi 2022 lukuja

- Sairausvakuutusmaksu 1,34 %
- Kevan eläkemaksu 16,83 %
(sis. palkkaperusteinen eläkemaksu,

työkyvyttömyyseläkemaksu)

- Eläkemenoperusteinen maksuosuus muuttuu tasaumaksuksi. Tämä on arvioitu Kevan tasauslaskelman mukaisesti.
- Valtion eläkejärjestelmän kuntasektorin maksu 15,57 %
- Työttömyysvakuutusmaksu 1,97 %
- Tapaturmavakuutusmaksu 0,139 %
- Ryhmähenkivakuutusmaksu 0,07 %

Palvelualueet eivät itse budjetoiv sivukuluja, vaan ne tulevat keskitetysti budjettiin fpm-syöttöpohjalla olevan automaattilaskennan kautta, yllä olevan mukaisesti.

Menojen arvioinnissa on huomioitu merkittävä kustannustason kasvu niissä kuluerissä, joissa kustannukset ovat tänä vuonna kasvaneet. Muissa menoerissä ei ole mukana indeksikorotuksia vaan menot on tarkasteltu vuoden 2022 ennusteiden pohjalta.

Henkilöstösuunnitelma

Talousarvion- ja henkilöstösuunnitelman liitteeksi laaditaan henkilöstösuunnitelma. Henkilöstöjohtaja lähettää suunnitelman laatimiseksi erillisen ohjeen. Henkilöstösuunnitelma on osa talousarvioehdotuksen sisältöä ja se laaditaan myös suunnitelmavuosille.

Käyttötalous ja tulosalueiden valmistelu

Tulosalueiden valmistelu

Numeraalinen osa

Toimielinten talousarvioehdotukset esitetään tulosalueittain toimintatuotot ja –kulut (ulkoiset ja sisäiset) sekä toimintakate muodossa.

Suunnitelmavuodet 2024–2026

Suunnitelmavuosien 2024–2026 pohjana käytetään talousarviovuotta 2023. Suunnitelmavuosille merkitään tulo- ja kustannusmuutokset edelliseen vuoteen verrattuna. Suunnitelmavuosien rahanarvona käytetään 2023 vuotta, jotta

vertailukelpoisuus säilyy.

Talousarviovuoden ohella myös suunnitelma-
vuosien huolellisella suunnittelulla on iso merki-
tys pitkäjänteisen suunnittelutyön kannalta.

Tekstiosa

Talousarviossa esitetään seuraavat (1–3) koh-
dat:

1. Palvelualueen palvelusuunnitelma (-aja-
tus)
 - palvelusuunnitelmassa esitetään kunta-
laisten hyvinvointia koskevat tavoit-
teet ao. tehtäväalueella. Palvelusuun-
nitelmassa esitettävät tavoitteet oh-
jaavat tehtäväkohtaista tavoiteasette-
lua.
 - Sisällytä palvelusuunnitelmaan mukaan
palvelualueen henkilöstömäärä.
2. Tulosalueen palveluajatus ja toimintaym-
päristön muutokset suunnitelmakaudella
 - tulosalueen palveluajatus lyhyesti ja
vuoden 2023 toiminnan painopisteet
 - merkittävät lainsäädännön muutokset
 - merkittävät toiminnalliset muutokset
 - millaisia riskejä tai epävarmuustekijöitä
mahdollisten tavoitteiden saavuttami-
seen sisältyy ja millaisia toimenpiteitä
tavoitteisiin pääseminen edellyttää.
3. Suorite- ja tunnuslukutiedot kerätään lau-
takuntakäsittelyyn suoritteiden seurantaa
varten. Niitä ei esitetä talousarviokirjan
liitteenä. Suorite- ja tunnuslukutietojen
keräämisessä tulee ottaa huomioon stra-
tegia ja niitä tukevat tavoitteet.

Maksut ja taksat

Toimialakohtaiset maksut ja taksat tulee päivit-
tää vastaamaan kustannustason muutosta. Tar-
kistusperusteena käytetään viranomaispäätök-
siä ja –määräyksiä sekä omakustannus perus-
tetta.

Sisäiset vuokrat ja ruoka- ja siivouspalve- lut

Tekninen toimiala on valmistellut sisäiset vuok-
rat, sekä ruoka- ja siivouspalvelujen sisäiset las-
kutukset suoraan talousarvioon ja käyttösuunni-
telmiin ja ne on viety Fpm-syöttöpohjiin.

Sisäinen vuokra sisältää tällä hetkellä pääoma-
vuokraosuuden ja ylläpitovuokran osuuden.
Pääomavuokraosuus sisältää korkokustannuk-
sen 4 % rakennuksen tekniselle arvolle sekä kor-
jausvastuun 1,75 % rakennuksen jälleehan-
kinta-arvolle. Ylläpitovuokra muodostuu kun-
nossapidosta, kiinteistönhoidosta, käyttöku-
luista ja muista käyttäjäkohtaisista kuluista. Si-
vouspalvelut budjetoidaan ja laskutetaan erik-
seen.

Keittiöille ja toimipisteille tehdään oma budjetti,
jossa arvioidaan tuotettava suoritemäärä ja sen
perusteella määräytyy yksikkökohtainen yksik-
köhinta. Yksikköhinnan ja suoritemäärän perus-
teella lasketaan yksikön ruokailupalvelujen osto-
määrä vuodelle 2023.

Investoinnit

Käyttöomaisuushankinnan arvonnisävero-
raja on 10 000 €, tätä pienemmät hankinnat merki-
tään käyttömenoiksi. Hankkeen toteutuksen vii-
västyessä talousarvioon varattu käyttämätön
määräraha voidaan siirtää seuraaville vuosille
talousarviokäsittelyn yhteydessä.

Lautakuntien käyttösuunnitelma

Käyttösuunnitelma on talousarvioon sisältyvä
yksityiskohtainen, tulosityksikkökohtainen vuosi-
budjetti, joka muodostuu numeraalisesta ja kir-
jallisesta osasta. Talousarvion ja käyttösuunni-
telman tulee olla yhtäpitävät ja sen varmistamiseksi
ne valmistellaan yhtäaikaaisesti.

Toimialoja kehoitetaan valmistelevaan talousar-
viota niin että siitä saadaan samalla muodostet-
tua tulosityksikkökohtainen käyttösuunnitelma.
Kustannuspaikkataso on alin kustannustaso,
jolle talousarvion ja käyttösuunnitelman

tuloarviot ja määrärahat kohdennetaan.

Tulosyksikön tavoitteet, toimintasuunnitelma sekä toimintaympäristön määrä ja henkilöstö

Tulosyksikköjen tavoitteet perustuvat ylemmän tason tulosaluetavoitteille tukien niiden toteuttamista. Tulosyksiköiden tavoitteissa korostuu toiminnan operatiivinen ohjaaminen ja organisaatio toiminnan johtaminen, tulosyksikkökohtaiset tavoitteet ovat osaltaan työnjohdollisia.

Käyttösuunnitelma ja talousarvio tuottavat taloussuunnitteluun, päätöksentekoon ja talousseurantaan toisiaan täydentävää informaatiota organisaation toiminnasta. Talousohjelman operatiivisten toimenpiteiden tarkempi esittely ja suunnitelma esitetään käyttösuunnitelmien yhteydessä. Valtuuston tulosaluetavoitteet tarkentuvat alemman tason tavoitteissa ja edelleen esimies- ja alaiskeskusteluissa.

Toimintasuunnitelma avaa resurssien käyttöä määrärahojen puitteissa tavoitteiden toteuttamiseksi.

Tytäryhtiöt

Kunnan tytäryhtiöiden tulee esittää toiminta-ajatus ja tehtävät, tavoitteet sekä erikseen pohjamateriaalissa mainitut tunnusluvut suunnitelmavuosien 2023–2026 osalta.

Liitteet

Talousarviopohjat toimialoille (Teams - talousarvio – talousarvio 2023-kansiossa)
Investointisuunnitelma (Teams – talousarvio – talousarvio 2023-kansiossa)
Talousarviopohjat konserniyhtiöille

Yhteyshenkilö

Katri Kotila
controller
puh. 040 314 6799
katri.kotila@mantsala.fi

Jakelu

Hannu Laurila
Esa Siikaluoma
Riitta Samola
Juha Tynjä
Vesa Gummerus
Timo Ahvo
Janne Mäkinen
Anna-Liisa Liettyä
Vuokko Leirimaa
Karoliina Purola
Mika Pynttari
Pertti Palmroos
Soile Karhinen
Terhi Kerttula
Sirpa Hämäläinen

Nivos-konserni / Marko Ahl ja Helena Perämäki
Mäntsälän Kodit Oy / Rauni Ohvo ja Erja Salo
Mäntsälän Jäähalli Oy / Jorma Taljavaara
Mäntsälän Yrityskehitys Oy / Juha Leinonen /
Tytti Auromaa
Mäntsälän Toimistotalo Oy / Rauni Ohvo